Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kümnes koda)

7. veebruar 2013 *

Mõiste „kartellikokkulepe” — Mitme panga vahel sõlmitud kokkulepe — Kõnealusel turul väidetavalt ebaseaduslikult tegutsev konkureeriv ettevõtja — Mõju — Puudumine

Kohtuasjas C-68/12,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovakkia) 10. jaanuari 2012. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 10. veebruaril 2012, menetluses

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky

versus

Slovenská sporiteľňa a.s.,

EUROOPA KOHUS (kümnes koda),

koosseisus: koja president A. Rosas (ettekandja), kohtunikud E. Juhász ja C. Vajda,

kohtujurist: N. Wahl,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikus menetluses esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, esindaja: T. Menyhart,

— Slovenská sporiteľňa a.s., esindaja: *advokát* M. Nedelka,

— Slovaki valitsus, esindaja: B. Ricziová,

— Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek ja T. Müller,

— Itaalia valitsus, esindajad: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* S. Fiorentino,

— Poola valitsus, esindajad: M. Szpunar ja B. Majczyna,

— Euroopa Komisjon, esindajad: A. Tokár, P. Van Nuffel ja N. von Lingen,

* Kohtumenetluse keel: slovaki.

– arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada asi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab ELTL artikli 101 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud Protimonopolný úrad Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi konkurentsiamet, edaspidi „Protimonopolný úrad") ja Slovenská sporiteľňa a.s. (edaspidi „Slovenská sporiteľňa") vahelises õigusvaidluses seoses kolme panga tegevusega, mis Protimonopolný úradi arvates kujutab endast konkurentsi piiravat kokkulepet.

Õiguslik raamistik

3 Slovakkias konkurentsi valdkonnas kohaldatav seadus on seadus nr 136/2001 konkurentsi kaitsmise kohta.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

4 Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, odbor dohôd obmedzujúcich súťaž (Slovaki Vabariigi konkurentsiameti talitus, mis uurib konkurentsi piiravaid kokkuleppeid, edaspidi „talitus"), mis on konkurentsi kaitsmise valdkonnas pädev esimese astme organ, leidis oma 9. juuni 2009. aasta otsuses, et Bratislavas (Slovakkia) asuvad kolm suurt panka, nimelt Slovenská sporiteľňa a.s., Československá obchodná banka a.s. ja Všeobecná úverová banka a.s. rikkusid EÜ artiklit 81 ning seaduse nr 136/2001 vastavat sätet, sõlmides kokkuleppe, mille kohaselt lõpetatakse Prahas (Tšehhi Vabariik) asuva äriühinguga Akcenta CZ a.s. (edaspidi „Akcenta") sõlmitud jooksevkontolepingud ja uusi lepinguid selle äriühinguga ei sõlmita. Talitus oli seisukohal, et muu krediidiasutusena kui pank tegutsev Akcenta, kes osutab teenuseid, mis kujutavad endast välisvaluutas sularahata arveldamise tehinguid, vajas pankades avatud jooksevkontosid tegevuseks, mis seisneb rahaülekannete tegemises välismaalt ja välismaale, sealhulgas oma klientidele Slovakkias. Talitus märkis, et need kolm asjaomast panka, kes leidsid, et Akcenta konkurendina osutab nende klientidele teenuseid, ning olid rahulolematud oma kasumi languse üle, mis oli põhjustatud äriühingu tegevusest, jälgisid seda tegevust, tegutsesid kooskõlastatult ning ühisel kokkuleppel otsustasid kooskõlastatult lõpetada äriühinguga sõlmitud lepingud. Tõendite alusel pankadevaheliste kontaktide olemasolu kohta, mis puudutasid muu hulgas nende 10. mail 2007 toimunud koosolekut ning hilisemat kirjavahetust elektronposti teel, tuvastas talitus, et iga pank neist kolmest nõustus lõpetama lepingu, mis teda Akcentaga sidus, tingimusel et teised pangad teevad sama, selleks et takistada, et osa tema klientidest suunduks panka, kes jätkuvalt hoiab Akcenta jooksevkontosid. Talitus järeldas sellest, et nende pankade tegevus kõnealusel turul, mis on välisvaluutas sularahata arveldamise tehingutes seisnevate teenuste Slovaki turg, kujutab endast kokkulepet, mille eesmärk on piirata konkurentsi, ning määras Slovenská sporiteľňale trahvi summas 3 197 912 eurot, Československá obchodná banka a.s-ile trahvi summas 3 183 427 eurot ja Všeobecná úverová banka a.s-ile trahvi summas 3 810 461 eurot.

5 Pärast seda, kui Slovenská sporiteľňa esitas talituse otsuse peale vaide, tegi Rada Protimonopolného úradu Slovenskej republiky (Slovaki Vabariigi konkurentsiameti nõukogu, edaspidi „nõukogu"), mis on teise astme haldusorgan, 19. novembril 2009 otsuse, millega ta muutis vaidlustatud otsust, laiendades põhikohtuasjas kõne all oleva tegevuse õiguslikku kvalifikatsiooni. Nõukogu ei muutnud talituse määratud trahvi summat.

6 Slovenská sporiteľňa vaidlustas nõukogu otsuse, esitades kaebuse Krajský súd Bratislava'le (Bratislava piirkondlik kohus).

7 Krajský súd Bratislava tühistas 23. septembri 2010. aasta otsusega eespool nimetatud 9. juuni ja 19. novembri 2009. aasta otsused Slovenská sporiteľňat puudutavas osas ning saatis asja uueks lahendamiseks Protimonopolný úradile.

8 Krajský súd Bratislava märkis oma otsuses eelkõige, et Protimonopolný úrad kohaldas konkurendi ja kõnealuse turu kontseptsiooni valesti. Kohtu arvates ei kontrollinud Protimonopolný úrad, kas Akcentat võib kõnealusel turul lugeda Slovenská sporiteľňa konkurendiks, arvestades asjaolu, et ta tegutses Slovakkias ilma Národná banka Slovenska (Slovaki keskpank) loata, mis tal on tegutsemiseks vaja, ning Protimonopolný úrad ei analüüsinud ka asjaolu, kas äriühingu õigusvastasele tegevusele saab kohaldada õiguskaitset. Sellega seoses leidis Krajský súd Bratislava, et Národná banka Slovenska määras Akcentale trahvi summas 35 000 eurot, sest viimane oli teinud 2008. aasta jaanuarist 2009. aasta juunini Slovakkias ilma loata tehinguid. Krajský súd Bratislava märkis siiski ka, et Národná banka Slovenska otsuse trahvi määramise kohta tühistas Banková rada Národnej banky Slovenska (Slovaki keskpanga panganõukogu) ning et Akcenta suhtes alustatud menetlus lõpetati põhjusel, et viimast ei saa karistada, kuna rahaliste karistuste osas on aegumistähtaeg möödunud. Lisaks rõhutas Krajský súd Bratislava, et toimikust tuleneb, et Akcenta ei ole asjaomaste pankade konkurent, vaid üksnes nende klient, kuna ta osutab oma teenuseid teisel tasandil kui pangad, järgides teistsuguseid eeskirju kui pangad. Krajský súd Bratislava märkis samuti, et Protimonopolný úrad ei võtnud piisavalt arvesse põhikohtuasjas kõne all oleva kokkuleppe sõlmimise asjaolusid. Ta leidis, et ei olnud nimelt tõendatud, et Akcenta püüdis arvelduskontosid Slovenská sporiteľňas uuesti avada.

9 Protimonopolný úrad esitas Krajský súd Bratislava otsuse peale Najvyšší súd Slovenskej republiky'le (Slovaki Vabariigi kõrgeim kohus) apellatsioonkaebuse.

10 Protimonopolný úrad väidab, et ta tõendas piisavalt, et Akcenta on pankade konkurent kõnealusel turul, nimelt välisvaluutas sularahata arveldamise Slovaki turul. Mis puudutab Slovakkias Akcenta tegevuse väidetavat õigusvastasust, siis rõhutab Protimonopolný úrad, et lähtuvalt konkurentsieeskirjadest ei tule arvesse võtta asjaomaste pankade tegevuse analüüsimisel asjaolu, et äriühing tegutses ilma nõutava loata. Protimonopolný úrad märgib samuti, et Slovenská sporiteľňa ega teised pangad ei vaidlustanud Akcenta tegevuse õiguspärasust enne, kui viimane algatas põhikohtuasja. Ta leiab, et puuduvad tõendid Akcenta õigusvastase tegevuse kohta. Mis puudutab Slovaki keskpanga panganõukogu otsust, siis rõhutab Protimonopolný úrad, et otsus puudutab ajavahemikku jaanuarist 2008 kuni juunini 2009, samas kui Akcenta tegutseb Slovaki turul alates 2003. aastast, ning et asjaomased pangad kooskõlastasid oma tegevust ja lõpetasid Akcentaga sõlmitud lepingud 2007. aastal. Lisaks märgib Protimonopolný úrad, et see otsus tühistati.

11 Slovenská sporiteľňa väidab, et Protimonopolný úrad ei võtnud piisavalt arvesse asjaolu, et Akcenta, kellel ei olnud nõutavat luba, tegutses õigusvastaselt asjaomasel Slovaki turul. Kuna selle ettevõtja arvates ei ole konkurentsi valdkonnas nõutavad tingimused täidetud, ei saa tugineda ühelegi konkurentsipiirangule. Puudus igasugune põhjus karistada niisuguse tegevuse eest, mille tulemusel jäetakse kõrvale õigusvastaselt tegutsev ettevõtja. Slovenská sporiteľňa rõhutab, et ei ole tõendatud, et 10. mail 2007 toimunud kolme asjaomase panga koosolek oleks viinud kokkuleppeni, arvestades, et sellel koosolekul sai tema kohal olnud töötaja üksnes teavet plaani kohta lõpetada Akcenta jooksevkontolepingud.

12 Neil asjaoludel otsustas Najvyšší súd Slovenskej republiky kui kohus, kelle otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse kohaselt edasi kaevata, menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas ELTL artikli 101 lõiget 1 […] võib tõlgendada nii, et asjaolu, et konkurent (ettevõtja), keda kahjustab teiste konkurentide (ettevõtjate) kartellikokkulepe, tegutses kartellikokkuleppe sõlmimise hetkel asjaomasel turul ebaseaduslikult, on õiguslikult asjakohane?

2. Kas ELTL artikli 101 lõike 1 […] tõlgendamisel on õiguslikult asjakohane, et kartellikokkuleppe sõlmimise hetkel ei olnud Slovaki Vabariigi territooriumil pädevad järelevalveasutused selle konkurendi (ettevõtja) tegevuse õiguspärasust kahtluse alla seadnud?

3. Kas ELTL artikli 101 lõiget 1 […] võib tõlgendada nii, et selle tuvastamiseks, kas kokkulepe piirab konkurentsi, on vaja tõendada põhikirjajärgse esindaja isiklikku käitumist või ettevõtja põhikirjajärgse esindaja poolt volituse kujul antud isiklikku heakskiitu konkurentsi piiravas kokkuleppes osalenud/osaleda võinud ühe töötaja käitumisele, kui ettevõtja ei distantseerunud oma töötaja käitumisest ning samal ajal kokkulepet isegi täideti?

4. Kas ELTL artikli 101 lõiget 3 […] võib tõlgendada nii, et seda kohaldatakse ka ELTL artikli 101 lõikega 1 […] keelatud kokkuleppe suhtes, mis tõrjub juba oma laadi tõttu turult välja konkreetse konkurendi (ettevõtja), kelle puhul tuvastatakse hiljem, et ta tegi välisvaluutas sularahata arveldamise turul arveldustehinguid, ilma et tal oleks olnud vastavat siseriiklikus seaduses nõutavat luba?”

Eelotsuse küsimuste analüüs

13 Seisukohad esitasid Protimonopolný úrad, Slovenská sporitel’ňa, Slovaki, Tšehhi, Itaalia ja Poola valitsus ning Euroopa Komisjon.

Esimene ja teine küsimus

14 Esimeses ja teises küsimuses, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas ELTL artikli 101 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, et konkurent, keda kahjustab teiste konkurentide kartellikokkulepe, tegutses kartellikokkuleppe sõlmimise hetkel asjaomasel turul väidetavalt ebaseaduslikult, on õiguslikult asjakohane.

15 Oma seisukohtades esitas Tšehhi valitsus seda küsimust puudutavad asjaolud, nagu neid käsitleti komisjoni 7. detsembri 2001. aasta soovituses 2001/893/EÜ siseturu probleemide lahendamise võrgustiku „Solvit” kasutamise põhimõtete kohta (EÜT L 331, lk 79). Leides sisuliselt, et kuna Akcenta, mis on Tšehhi äriühing ja millel on Tšehhi Vabariigis vajalikud load, suhtleb oma Slovaki klientidega eranditult telefoni teel, tõdes selle liikmesriigi Solviti keskus, et osutatavate teenuste pakkumiseks ei ole vajalik loa väljastamine Slovakkias. Slovaki Solviti keskus oli siiski vastupidisel arvamusel, leides, et tegemist on asutamisvabadust puudutava küsimusega, kuna erinevate teenuste osutamine toimub Slovakkias asuvate vahendajate kaudu. Solviti andmebaasi kohaselt klassifitseeriti asi lahendamata asjaks 2. jaanuaril 2006.

16 Tuleb meenutada, et vastavalt ELTL artikli 101 lõikele 1 on siseturuga kokkusobimatud ja keelatud kõik sellised ettevõtjatevahelised kokkulepped, ettevõtjate ühenduste otsused ja kooskõlastatud tegevus, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ning mille eesmärgiks või tagajärjeks on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi siseturu piires.

17 Selle sätte kohaldamiseks ei ole vaja arvesse võtta kokkuleppe tegelikku mõju, kui selle eesmärk on piirata, takistada või kahjustada konkurentsi (13. juuli 1966. aasta otsus liidetud kohtuasjades 56/64 ja 58/64: Consten ja Grundig *vs*. komisjon, EKL 1966, lk 429, 496; 15. oktoobri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P ja C-254/99 P: Limburgse Vinyl Maatschappij jt *vs*. komisjon, EKL 2002, lk I-8375, punkt 508, ja 8. detsembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-389/10 P: KME Germany jt *vs*. komisjon, EKL 2011, lk I-13125, punkt 75).

18 ELTL artikli 101 eesmärk on kaitsta mitte ainult konkurentide või tarbijate huve, vaid ka turustruktuuri ning sellest tulenevalt konkurentsi kui sellist (6. oktoobri 2009. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P ja C-519/06 P: GlaxoSmithKline Services jt *vs*. komisjon jt, EKL 2009, lk I-9291, punkt 63).

19 Selles osas ilmneb eelotsusetaotlusest, et asjaomaste pankade vahel sõlmitud kokkuleppe konkreetne eesmärk oli piirata konkurentsi ning et ükski nendest pankadest ei vaidlustanud Akcenta tegevuse õiguspärasust enne viimase suhtes põhikohtuasjas menetluse alustamist. Akcenta väidetav õiguslik olukord ei ole seega oluline selle tuvastamisel, kas konkurentsieeskirjade rikkumise tingimused on täidetud.

20 Lisaks peab avalik võim – mitte aga eraettevõtjad või nende ühendused – tagama õigusnormide järgimise. Akcenta olukord, nagu seda kirjeldab Tšehhi valitsus, kinnitab piisavalt asjaolu, et õigusnormide kohaldamiseks võib olla vajalik keeruliste hinnangute andmine, mis ei kuulu eraettevõtjate või nende ühenduste pädevusse.

21 Nendest asjaoludest tuleneb, et esimesele ja teisele küsimusele tuleb vastata, et ELTL artiklit 101 tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, et ettevõtja, keda kahjustab kartellikokkulepe, mille eesmärk on piirata konkurentsi, tegutses asjaomasel turul kartellikokkuleppe sõlmimise hetkel väidetavalt ebaseaduslikult, ei mõjuta küsimust, kas see kartellikokkulepe kujutab endast kõnealuse sätte rikkumist.

Kolmas küsimus

22 Kolmandas küsimuses palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas ELTL artikli 101 lõiget 1 võib tõlgendada nii, et selle tuvastamiseks, kas kokkulepe piirab konkurentsi, on vaja tõendada ettevõtja põhikirjajärgse esindaja isiklikku käitumist või niisugust isiklikku heakskiitu, mille esindaja, kes osales konkurentsi piiravas kokkuleppes või keda kahtlustatakse selles osalemises, andis volituse kujul oma töötaja käitumisele, kui see ettevõtja ei distantseerunud niisugusest käitumisest ning samal ajal kokkulepet isegi täideti.

23 Slovaki ja Tšehhi valitsus ning komisjon kahtlevad küsimuse asjakohasuses, arvestades eelotsusetaotluse esitanud kohtu kirjeldatud asjaolusid, kuid püüavad sellele siiski vastata.

24 Protimonopolný úrad väidab, et küsimus on tingitud asjaolust, et käesoleval juhul kinnitas Slovenská sporiteľna, et tema töötaja, kes osales pankade esindajate 10. mai 2007. aasta koosolekul, ei saanud selleks volitust ning et samal ajal ei ole tõendatud, et see tähendaks, et ta nõustus kõnealuse koosoleku järeldustega.

25 Selles osas tuleb meenutada, et ELTL artikli 101 kohaldamiseks ei ole eeldatav tegevus, veel vähem asjaolu, et ettevõtja osanikud või juhtkond olid rikkumisest teadlikud, vaid piisab sellise isiku tegevusest, kes on pädev ettevõtja nimel tegutsema (7. juuni 1983. aasta otsus kohtuasjas 100/80-103/80: Musique Diffusion française jt *vs*. komisjon, EKL 1983, lk 1825, punkt 97).

26 Lisaks, nagu rõhutas komisjon, on EL toimimise lepinguga keelatud kartellikokkulepetes osalemine kõige sagedamini salajane tegevus, mis ei ole allutatud ametlikele reeglitele. Harv on juhus, kui ettevõtja esindaja osaleb koosolekul, olles saanud volituse rikkumise toimepanemiseks.

27 Peale selle tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et kui tuvastatakse, et ettevõtja osales konkureerivate ettevõtjate vahelisel konkurentsivastasel koosolekul, siis peab ettevõtja esitama tõendid, mis kinnitavad, et ta osales seal igasuguse konkurentsivastase tagamõtteta, tõendades, et ta teatas oma konkurentidele, et ta osaleb koosolekutel muul eesmärgil kui nemad. Selleks et ettevõtja koosolekul osalemist ei saaks lugeda ebaseadusliku algatuse vaikivaks heakskiitmiseks ega selle tagajärjega nõustumiseks, on vajalik, et ettevõtja väljendaks avalikult tahet mitte olla selle algatusega seotud, nii et teised osalejad saavad aru, et ta lõpetab oma osalemise, või teataks sellest haldusasutustele (Euroopa Kohtu 3. mai 2012. aasta otsus kohtuasjas C-290/11 P: Comap *vs.* komisjon, punktid 74 ja 75 ning seal viidatud kohtupraktika).

28 Neid asjaolusid arvesse võttes tuleb kolmandale küsimusele vastata, et ELTL artikli 101 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selle tuvastamiseks, kas kokkulepe piirab konkurentsi, ei ole vaja tõendada ettevõtja põhikirjajärgse esindaja isiklikku käitumist või niisugust isiklikku heakskiitu, mille esindaja andis volituse kujul oma konkurentsivastasel koosolekul osalenud töötaja käitumisele.

Neljas küsimus

29 Neljandas küsimuses palub eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitada, kas ELTL artikli 101 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et seda kohaldatakse ELTL artikli 101 lõikega 1 keelatud kokkuleppe suhtes, mis tõrjub oma laadi tõttu turult välja konkreetse konkurendi, kelle puhul tuvastatakse hiljem, et ta tegi tehinguid asjaomasel välisvaluutas sularahata arveldamise turul, ilma et tal oleks olnud vastavat siseriiklikus seaduses nõutavat tegevusluba.

30 Kuna ELTL artikli 101 lõiget 3 kohaldatakse üksnes juhul, kui tuvastatud on selle artikliga 101 keelatud kokkulepe, siis Euroopa Kohtu vastus põhineb eeldusel, et see on tuvastatud.

31 Nagu meenutas komisjon, peab ELTL artikli 101 lõikes 3 sätestatud erandi kohaldamiseks olema täidetud selles sättes ette nähtud neli kumulatiivset tingimust. Esiteks peab kokkulepe aitama parandada kaupade tootmist või levitamist või edendada tehnilist või majanduslikku progressi, teiseks peavad tarbijad saama sellest tulenevast kasust õiglase osa, kolmandaks ei või huvitatud ettevõtjatele kehtestada piiranguid, mis ei ole nende eesmärkide saavutamiseks hädavajalikud, ja neljandaks ei tohi kokkulepe anda sellistele ettevõtjatele võimalust kõrvaldada konkurentsi kõnesolevate toodete või teenuste olulise osa suhtes.

32 Sellele sättele tuginev isik peab veenvate argumentide ja tõenditega tõendama, et erandi kohaldamiseks nõutavad tingimused on täidetud (eespool viidatud kohtuotsus GlaxoSmithKline Services jt *vs.* komisjon jt, punkt 82).

33 Oma seisukohtades väidab Slovenská sporiteľňa, et asjaolu, et konkurentsivastase kokkuleppe eesmärk on takistada, et teine konkurent tegutseks turul õigusvastaselt, kuna tal ei ole nõutavat luba, peaks õigustama ELTL artikli 101 lõikes 3 ette nähtud erandi kohaldamist, kui niisugune kokkulepe kaitseb ettevõtja arvates tõhusa konkurentsi tingimusi ning seega on selle laiem eesmärk edendada majanduslikku progressi selle sätte tähenduses.

34 Tuleb tõdeda, et Slovenská sporiteľňa tugineb vaid ühele ELTL artikli 101 lõikes 3 toodud neljast kumulatiivsest tingimusest.

35 Isegi kui nimetatud tingimus oleks täidetud, ei nähtu, et põhikohtuasjas kõne all oleva kartellikokkuleppe puhul oleksid täidetud kolm ülejäänud nõutavat tingimust, täpsemalt kolmas tingimus, mille kohaselt kokkulepe ei või huvitatud ettevõtjatele kehtestada piiranguid, mis ei ole ELTL artikli 101 lõikes 3 sätestatud esimese tingimusega ette nähtud eesmärkide saavutamiseks hädavajalikud. Isegi kui selle kartellikokkuleppe poolte välja toodud põhjus oleks seisnenud soovis sundida Akcentat järgima Slovaki õigusnorme, oleksid nad pidanud – nagu on meenutatud käesoleva otsuse punktis 20 – esitama pädevale ametivõimule vastava kaebuse, mitte aga ise turult kõrvaldama konkureeriva ettevõtja.

36 Nendest asjaoludest tuleneb, et ELTL artikli 101 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et seda võib ELTL artikli 101 lõikega 1 keelatud kokkuleppe suhtes kohaldada vaid juhul, kui kõnealusele sättele tuginev ettevõtja tõendas, et selles ette nähtud neli kumulatiivset tingimust on täidetud.

Kohtukulud

37 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kümnes koda) otsustab:

1. **ELTL artiklit 101 tuleb tõlgendada nii, et asjaolu, et ettevõtja, keda kahjustab kartellikokkulepe, mille eesmärk on piirata konkurentsi, tegutses asjaomasel turul kartellikokkuleppe sõlmimise hetkel väidetavalt ebaseaduslikult, ei mõjuta küsimust, kas see kartellikokkulepe kujutab endast kõnealuse sätte rikkumist.**

2. **ELTL artikli 101 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et selle tuvastamiseks, kas kokkulepe piirab konkurentsi, ei ole vaja tõendada ettevõtja põhikirjajärgse esindaja isiklikku käitumist või niisugust isiklikku heakskiitu, mille esindaja andis volituse kujul oma konkurentsivastasel koosolekul osalenud töötaja käitumisele.**

3. **ELTL artikli 101 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et seda võib ELTL artikli 101 lõikega 1 keelatud kokkuleppe suhtes kohaldada vaid juhul, kui kõnealusele sättele tuginev ettevõtja tõendas, et selles ette nähtud neli kumulatiivset tingimust on täidetud.**

Allkirjad